

Referanser: MKR 30/16

Arkivsak: 16/3295 - 2 (16/35515)

Saksdokumenter:

Åpent brev fra KEK: Se lenke: http://www.ceceurope.org/wp-content/uploads/2016/06/1GB2016_Doc15-Open-letter-Future-of-Europe.pdf

Innspill til KEKs åpne brev til medlemskirkene: What future for Europe? Reaffirming the European project as building community of values

Sammendrag

På sitt møte 4.-5. oktober 2016 behandlet MKR en sak om økumenisk samarbeid og utfordringer i dagens Europa. Saken handlet primært om behandlingen av en rekke dokumenter som har kommet fra de økumeniske organisasjonene, hvorav en av dem er et åpent brev fra Konferansen av europeiske kirker (KEK) til medlemskirkene. KEK har bedt om respons på brevet innen utgangen av 2016, slik at medlemskirkenes innspill kan tas med i organisasjonenes videre programarbeid og tematiske fokus frem mot KEKs generalforsamling i 2018. MKR vedtok følgende på sitt møte:

5. MKR ber om at KEKs dokument «What future for Europe» oversendes Teologisk nemnd og KISP for innspill, og at den behandles videre i sammenheng med MKR-saken «Frykt ikke», før respons på dokumentet sendes KEK. MKR ber om å få saken tilbake til orientering på sitt møte i mars 2017.

Forslag til vedtak

- 1) Mellomkirkelig råd ber sekretariatet ta med innspillene fra KISP og TN, og vektlegge følgende i sin respons til KEK:
...
- 2) Mellomkirkelig råd ber om at TN/AU får saken til gjennomsyn før svaret oversendes KEK innen utgangen av 2016.

Saksorientering

Innspill fra KISP:

- KISP vedtok på sitt møte 24.-25. oktober følgende tilbakemeldinger til CEC på dokumentet «What future for Europe?»:
- Viktig å inkludere den russiske kirken i samtalen. Den russisk-ortodokse kirken er nå ute av CEC, men det er fremdeles kontakter, f.eks. gjennom Barents-samarbeid i nord på bispenivå (SKKB), og Kirkens Nødhjelp har også et begrenset, lokalt samarbeid med den russiske kirken.
- Verdifellesskap og rom for samtale støttes. Ikke minst utdanning og Erasmus-samarbeidet. Kirkene burde utnytte potensialet i utdanningsutveksling i større grad.
- Hva er det som skaper «community of values»? Dette må det være en pågående dialog om.
- EU som samfunns- og fredsbyggende prosjekt. Bra at det løftes frem. Samtidig handler ikke dette om å være for eller imot EU, men hva slags Europa vi ønsker oss.
- Ordet «crossroads» kan styrke en oppfatning om at vi må velge vei. Alternativt ordvalg kan være «signposts» – altså at veien må «skiltes» fordi det er uklart hvilke veier man kan velge.

Innspill fra TN:

TN vedtok på sitt møte 10.-11. november 2016 å oversende innspill fra samtalen til MKR:

- På et møte i United Methodist Church (UMC) sin Europaregion, hvor også Russland og tidligere Sovjetstater er medlem, ble ivaretagelsen av menigheter i områder i Ukraina og annekterte landområder diskutert. Det å ikke anerkjenne annektering av land måtte veies opp mot den fare menighetene kunne bli utsatt for. KEKs «Open letter» handler til dels også om denne typen saker. Det handler om kirker som UMC, og om oss.
- Samtidig er brevet svært EU-orientert og skaper en følelse av å være på utsiden. For KEK er det tydeligvis alvorlig at noen ønsker å løsrive seg fra EU. Det er også alvorlig at noen ikke ønsker å ta ansvar for flyktninger til Europa, og dermed overlater problemet til EU-land i sør. For oss kan det være et problem å forstå hva KEK kan bidra med, dersom brevet blir for nært knyttet til en intern EU-problematikk. På den annen side burde det kanskje være en utfordring for oss å ikke stille oss på utsiden, men være med å løse felles europeiske problemer på en tydeligere måte.
- KEK-brevet forsøker å løfte frem *diakoni* og *koinonia*, begreper som er viktige for kirkene, men grunnlaget blir dessverre for tynt. Brevet blir så fokusert på EU-politiske utfordringer at det mister noe av kraften i de tingene en kunne få til, for eksempel et tydeligere fokus på hva kirkene har i seg av potensiale, evnen til å integrere, og en internasjonal selvforståelse og infrastruktur. Et konkret eksempel er unge jenter som kommer for å få vaskejobber i Norge. Disse går i kirken hjemme, men ikke når de kommer til Norge. Hva er det kirkene kan gjøre med det?
- Flyktnings spørsmålet blir også behandlet mer fra en EU-politisk vinkling enn som en utfordring som kirkene kan bidra med. I MKR-saken «Frykt ikke!» er denne typen anliggender bedre behandlet. Utfordringen er å få til å jobbe nært og lokalt og med norske dilemmaer, samtidig som det å tenke innenfor en større europeisk

virkelighet kan være viktig. Dersom vi skal jobbe med flyktningeproblematikk per se, er det bedre ressurser å jobbe ut fra enn et brev med for mye EU-fokus.

- Vi ser en klar overgang til «Frykt ikke!»-saken.
- Er brevet til oss som kirker, eller er det egentlig rettet til EU?
- I brevet ser en de samme tendensene som i universitetssamarbeidet i Europa, Bolognasamarbeidet, hvor flere ikke ville si seg enig i mye av det som står i brevet. I tillegg har de bidratt til å støtte innvandrings- og islamkritiske tendenser. På utdanningssida har en merket at Vatikanet, som er statsmedlem i Bolognasamarbeidet, har funnet sammen med flere av de ortodokse landene for å arbeide for å få tilbake Europas kristne identitet. Dette kan være en utfordring for vestlige land også fra kirkenes side, fordi en jobber for europeiske, kristne verdier. Vi må løfte frem kristne verdier også som diakonale verdier. Et eksempel på utfordringen er tre kirker som har gått tydelig ut med at de ikke kan støtte menneskerettighetene. Dette er ganske følsomme spørsmål. En bør være litt obs på KEK i møte med den problematikken. Noen kirkers ønske om å gjeninnføre kirkenes tunge rolle i Europa kan andre reagere kraftig på. Denne utfordringen går ikke nødvendigvis direkte til dokumentet, som inneholder mye bra, men det betyr ikke nødvendigvis at det er et relevant dokument for Norge, fordi det forholder seg i stor grad til arbeidet mot EU-kommisjonen og synliggjøring av kirkenes rolle.
- I et høringssvar kan en gjerne nevne om EU-kommisjonens rolle er relevant eller ikke for oss. Samtidig finnes en sterk religiøs lobbygruppe i Europa som tropper opp på sentrale steder for å motarbeide at en får gjort vedtak knyttet til rettighetstankegang. Med det som bakteppe er det verdifullt at KEK går inn og tar opp verdispørsmål på denne måten. Her er det fint om Dnk kan støtte anliggendet. På den annen side er verdiene brevet trekker frem, en del av en kristen-humanistisk arv, som en mener at det kan være grunnlag for å tenke som felles verdier i Europa. Da er det viktig å påpeke at dette ikke utelukkende er europeiske verdier, men verdier som også finnes andre steder.
- Samtidig som en ser mangfold som en positiv verdi, også religionsmangfold, ønsker vi også å løfte frem viktige verdier som vi knytter til kristne verdier. Her bør det skrives noe mer gjennomtenkt om sammenhengen mellom disse: hva vil det si å være for mangfold, knyttet til muligheter og verdier? Med de begrensninger dokumentet ennå har, så er det et relevant dokument.
- Det kan være nyttig å se dokumentet i sammenheng med den historiske tilblivelsen av KEK. Behovet for forsoningsarbeid mellom kirkene i Europa etter andre verdenskrig var en hovedårsak til opprettelsen av KEK i 1959. Dette skjedde ikke uavhengig av den politiske forsoningsprosessen i Europa, og oppbyggingen av felleseuropeiske institusjoner. Også kull- og stålunionen ble bygd på et sett verdier, i stor grad basert på en kristen-humanistisk arv. Dermed har KEK en eksistensberettigelse knyttet til et felleseuropeisk fredsprosjekt, som forklarer noe av fokuset på de europeiske institusjonene.
- Da kan det være interessant å merke seg at dokumentet har fått en leserkrets, fordi omtrent samtidig som det kom, så kom Brexit. Dermed har det allerede fått en intens EU-orientert resepsjon pga. dette. Det kan derfor også leses som om det ønsker å overbevise kirkemedlemmer om at vi er tjent med EU-medlemskap fordi det binder oss til det kristne Europa og vi har felles verdier.
- Det er viktig i vår respons tilbake at vi synes brevet er for EU-fokusert, men også at vi gir konstruktive bidrag inn i dette spørsmålet. Mye av den norske argumentasjonen ved forrige EU-avstemning handlet om å beskytte våre egne interesser. Hvor viktig er det for et Europa i krise, og hvor viktig er det for oss at Europa er i krise?
- Her finnes mye å lære om betydningen av Brussel også for oss, og kirkenes rolle i forhold til lobbyvirksomhet.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Saken har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser.